

คำถามพร้อมคำตอบวิชากฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งฯ การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ ๕๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๒

ข้อ ๑. คำถาม นายแสงทำสัญญากู้ยืมเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากธนาคารกรุงทอง จำกัด สาขาท่าเรือ จังหวัดกาญจนบุรี มีนายสีทำสัญญาค้ำประกัน และนายเสียง จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๓๔ จังหวัดราชบุรี เป็นประกันการชำระหนี้ โดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม สัญญาดังกล่าวยกเว้นสัญญาจำนองทำที่สาขาท่าเรือจังหวัดกาญจนบุรี โดยนายแสง นายสีและนายเสียงต่างมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อมานายแสงผิดสัญญาธนาคารกรุงทอง จำกัด ทวงถามและบอกกล่าวบังคับจำนองแล้ว นายแสง นายสีและนายเสียง ไม่ยอมชำระหนี้ จึงได้ยื่นฟ้องนายแสง นายสีและนายเสียง เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดกาญจนบุรีให้ร่วมกันชำระหนี้ถ้าไม่ชำระให้ยึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ ศาลจังหวัดกาญจนบุรีตรวจคำฟ้องแล้วมีคำสั่งว่าคำฟ้องของโจทก์ เป็นคำฟ้องเกี่ยวข้องกับสหกรณ์ทรัพย์ ต้องเสนอคำฟ้องต่อศาลที่สหกรณ์ทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และโจทก์มิได้ยื่นคำร้องแสดงเหตุให้ศาลรับคดีไว้พิจารณา จึงไม่รับคำฟ้อง

ตั้งนี้ ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งศาลจังหวัดกาญจนบุรีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
ธงคำตอบ นายแสงทำสัญญากู้ยืมเงินกับธนาคารกรุงทอง จำกัด สาขาท่าเรือ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีนายสีทำสัญญาค้ำประกันหนี้ดังกล่าวด้วยคำฟ้อง ในส่วนที่ให้บังคับตามสัญญากู้ยืมเงินและสัญญาค้ำประกันซึ่งทำขึ้นที่จังหวัดกาญจนบุรีต้องถือว่ามูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลจังหวัดกาญจนบุรี ธนาคารกรุงทอง จำกัด จึงยื่นฟ้องนายแสงกับนายสี ต่อศาลจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งเป็นศาลที่มูลคดีเกิดได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ (๑)

ส่วนที่ขอให้บังคับตามสัญญาจำนองที่นายเสียงจดทะเบียนจำนองที่ดิน โฉนดเลขที่ ๑๒๓๔ จังหวัดราชบุรี เป็นประกันซึ่งทำสัญญาที่จังหวัดราชบุรีนั้น เป็นคำฟ้องเกี่ยวด้วยอสังหาริมทรัพย์เนื่องจากจะต้องมีการบังคับคดีแก่ตัวทรัพย์ นั้น ต้องเสนอคำฟ้องต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาล ที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลตามมาตรา ๔ ทวิ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๓๐/๒๕๔๒) อย่างไรก็ตาม การที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ฟ้องขอให้นายแสง นายสี และนายเสียง ร่วมกันชำระหนี้ดังกล่าว โดยนายสีทำสัญญาค้ำประกัน และนายเสียงจดทะเบียนจำนองที่ดินเป็นประกันการชำระหนี้ยอมรับผิดอย่าง ลุกหนั้นร่วมกันนั้นมูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกัน ธนาคารกรุงเทพ จำกัด จึงมี สิทธิที่จะฟ้องนายแสง นายสี และนายเสียง ต่อศาลจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งเป็น ศาลที่มูลคดีเกิดได้ตามมาตรา ๕ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๙๒/๒๕๔๑) และ กฎหมายมิได้บัญญัติให้ต้องยื่นคำร้องแสดงเหตุที่จะให้ศาลจังหวัดกาญจนบุรี รับคดีไว้พิจารณาแต่อย่างใด

คำสั่งศาลจังหวัดกาญจนบุรีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๒. คำถาม คดีสำนวนแรก โจทก์ฟ้องว่าจำเลยผิดสัญญาจะซื้อ จะขายที่ดินพิพาทขอให้บังคับจำเลยโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท ศาลพิพากษาให้ จำเลยโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทแก่โจทก์ คดีถึงที่สุด แต่จำเลยไม่ปฏิบัติตาม คำพิพากษา โจทก์จึงนำคำพิพากษาไปแสดงเจตนาแทนจำเลยโอนกรรมสิทธิ์ ที่ดินพิพาทแก่โจทก์ คดีสำนวนหลังโจทก์ฟ้องว่า โจทก์นำคำพิพากษาในคดี สำนวนแรกไปแสดงเจตนาแทนจำเลยเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท ในการโอน กรรมสิทธิ์ดังกล่าวโจทก์ต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากรซึ่งจำเลยจะต้อง เป็นผู้ชำระตามสัญญาจะซื้อจะขายเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยโจทก์ไม่ทราบ มาก่อนฟ้องคดีสำนวนแรกว่าจำเลยจะต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากรใน การโอนมากเพียงใด โจทก์ทวงถามให้จำเลยชำระเงินจำนวนดังกล่าวแล้วแต่ จำเลยไม่ชำระ ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย

ดังนี้ ให้นิพนธ์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในคดีสำนวนหลังหรือไม่

ธงคำตอบ โจทก์ฟ้องคดีสำนวนหลังโดยมีข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาว่า จำเลยต้องรับผิดชอบค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากรในการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทตามหนังสือสัญญาจะซื้อจะขาย ส่วนคดีสำนวนแรกข้ออ้างที่โจทก์อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาคือ จำเลยผิดสัญญาไม่ยอมโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ ตามหนังสือสัญญาจะซื้อจะขาย ทำให้โจทก์เสียหาย แต่ข้อหาของโจทก์ทั้งสองคดี เป็นเรื่องจำเลยผิดสัญญาอันเนื่องมาจากหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายเดียวกัน แม้ว่าฟ้องของโจทก์ในคดีสำนวนแรก โจทก์จะขอให้บังคับจำเลยโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทแก่โจทก์ ส่วนคดีสำนวนหลังเป็นเรื่องโจทก์ขอให้บังคับจำเลยใช้ค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากรในการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ก็ตาม แต่ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก็เนื่องมาจากมูลฐานเดียวกันคือจำเลยผิดสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพิพาทหรือไม่ ทั้งค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากรในการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทที่จำเลยต้องรับผิดชอบตามหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายนั้น โจทก์สามารถตรวจสอบจากเจ้าพนักงานที่ดินได้ จึงถือได้ว่าเป็นหนี้ที่มีอยู่ในขณะที่โจทก์ฟ้องคดีสำนวนแรกแล้ว ซึ่งโจทก์อาจฟ้องเรียกจากจำเลยได้ในคดีดังกล่าว แต่โจทก์หาฟ้องไม่ฟ้องโจทก์ คดีสำนวนหลังจึงเป็นฟ้องซ้ำกับฟ้องโจทก์ในคดีสำนวนแรก กรณีต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๘ ที่ห้ามมิให้คู่ความเดียวกันหรือร้อง ฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในคดีสำนวนหลัง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๖๔/๒๕๔๒)

ข้อ ๓. คำถาม โจทก์ฟ้องว่าจำเลยได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารสูงอยู่ใกล้ชิดกับบ้านโจทก์โดยประมาณเป็นเหตุให้เศษวัสดุก่อสร้างตกใส่บ้านของโจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์ จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่าโจทก์ไม่ได้รับความเสียหาย หากเสียหายจริงก็เพียงเล็กน้อย ทั้งก่อนการก่อสร้างโจทก์จำเลยได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยโจทก์เรียกค่าเสียหายจากจำเลยเป็นค่าชดเชยที่ต้องอพยพครอบครัวโจทก์ทั้งหมดไปอยู่สถานที่อื่นภายใน ๑ ปี และโจทก์ได้รับเงินจากจำเลยไปแล้ว ๑๒๐,๐๐๐

บาท แต่โจทก์ผิดสัญญา ไม่ยอมอพยพไปอยู่ที่อื่น ขอให้ยกฟ้องและบังคับให้โจทก์คืนเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท แก่จำเลย ศาลชั้นต้นสั่งรับคำให้การของจำเลย ส่วนฟ้องแย้งมีคำสั่งว่าไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิมจึงไม่รับ

ดังนี้ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยชอบหรือไม่

ธงคำตอบ คำฟ้องเดิมของโจทก์เป็นเรื่องละเมิด ส่วนคำฟ้องแย้งของจำเลย เป็นเรื่องผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ แต่เรื่องผิดสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวก็คือการที่โจทก์รับเงินค่าชดเชยจากจำเลยไป โดยสัญญาว่าจะต้องอพยพครอบครัวทั้งหมดไปอยู่ที่อื่น แต่แล้วก็ไม่ปฏิบัติ กลับมาฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยโดยกล่าวหาว่าจำเลยกระทำละเมิดด้วย จึงถือได้ว่าฟ้องแย้งของจำเลยเกี่ยวข้องกับฟ้องเดิมของโจทก์พอที่จะรวมพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีเข้าด้วยกันได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม และ ๑๗๙ วรรคสาม ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยไว้พิจารณาจึงไม่ชอบ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๕/๒๕๔๑)

ข้อ ๔. คำถาม โจทก์ฟ้องขอแบ่งมรดกจากจำเลยอ้างว่าโจทก์เป็นบุตรบุญธรรมของเจ้ามรดก จำเลยซึ่งเป็นบุตรเจ้ามรดกให้การต่อสู้คดีหลายประการ ขอให้ยกฟ้อง ต่อมาหลังวันชี้สองสถาน ๑ วัน จำเลยยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การยกข้อต่อสู้เพิ่มเติม ๒ ข้อ คือ

(ก) เจ้ามรดกซึ่งเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมมีอายุต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในขณะที่จดทะเบียนรับโจทก์เป็นบุตรบุญธรรม โจทก์จึงมิใช่ทายาท ไม่มีสิทธิฟ้องขอแบ่งมรดก

(ข) โจทก์ฟ้องคดีมรดกเกิน ๑ ปี นับแต่รู้ว่าเจ้ามรดกตาย ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ ดังนี้ ศาลจะสั่งอนุญาตให้จำเลยแก้ไขคำให้การทั้ง ๒ ข้อดังกล่าวนี้ได้ หรือไม่

ธงคำตอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๐ บัญญัติให้จำเลยที่ขอแก้ไขคำให้การ จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันชี้สองสถาน หรือก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันในกรณีที่ไม่มีวันชี้สองสถาน เว้นแต่

มีเหตุอันสมควรที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนนั้น หรือเป็นการขอแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย

(ก) ตามปัญหาจำเลยยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การต่อศาลโดยมิได้ยื่นก่อนวันชี้สองสถาน จึงเป็นการยื่นพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ ที่จำเลยขอแก้ไขคำให้การว่า ผู้รับบุตรบุญธรรมอายุต่ำกว่าสิบห้าปีจะจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมไม่ได้ เป็นการขอแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จะยื่นพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ แต่ก็เข้าข้อยกเว้นที่จะขอแก้ไขได้ ศาลชอบที่จะสั่งอนุญาตให้จำเลยแก้ไขคำให้การในข้อนี้ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๘๔/ ๒๔๙๗)

(ข) ส่วนที่จำเลยขอแก้ไขคำให้การเกี่ยวกับเรื่องอายุความนั้น เมื่อจำเลยอาจยื่นคำร้องได้ก่อนวันชี้สองสถานและปัญหาอายุความไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะขอแก้ไขภายหลังกำหนดเวลานั้นได้ ศาลชอบที่จะสั่งไม่อนุญาตโดยยกคำร้องขอแก้ไขคำให้การในข้อนี้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๕๔/๒๕๒๙)

ข้อ ๕. คำถาม โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินให้แก่โจทก์ราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาจำเลยที่ ๑ ทำสัญญาโอนขายที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ ๒ ซึ่งรับโอนโดยไม่สุจริตอันเป็นการฉ้อฉลโจทก์ ทำให้โจทก์เสียเปรียบ ขอให้เพิกถอนนิติกรรม ซื้อขายที่ดินระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลย ที่ ๒ และให้จำเลยที่ ๑ จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้โจทก์พร้อมรับชำระราคาส่วนที่เหลือ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๒ รับโอนที่ดินพิพาทมาโดยสุจริต โจทก์ขอเพิกถอนนิติกรรมการขายที่ดินพิพาทไม่ได้ คำขอบังคับให้จำเลยที่ ๑ โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้โจทก์จึงตกไป พิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกาว่า การขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ เป็นการฉ้อฉลโจทก์ ทำให้โจทก์เสียเปรียบและจำเลยที่ ๒ รับโอนโดยไม่สุจริต

ดังนั้น ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งรับฎีกาของโจทก์หรือไม่

ธงคำตอบ การที่โจทก์ฎีกาขอให้เพิกถอนนิติกรรมขายที่ดินระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ นั้น เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ซึ่งไม่ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๘ วรรคสอง ฎีกาโจทก์ที่ว่าการขายที่ดินเป็นการฉ้อฉลโจทก์ ทำให้โจทก์เสียเปรียบ และจำเลยที่ ๒ รับโอนโดยไม่สุจริตแม้จะเป็นฎีกาในข้อเท็จจริง ศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะมีคำสั่งรับฎีกาของโจทก์ได้

ข้อ ๖. คำถาม นายสุขเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำยึดที่ดินแปลงหนึ่งของนายไสลูกหนี้ตามคำพิพากษา หลังจากเจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งการยึดทรัพย์ต่อผู้เกี่ยวข้องโดยชอบแล้ว ระหว่างรอศาลอนุญาตให้ขายทอดตลาด นายสามยื่นคำร้องต่อศาลว่าที่นายสามฟ้องนายไสขอบังคับให้โอนที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ นายสามตามสัญญาจะซื้อจะขาย ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นายสามชนะคดีตามฟ้องโดยได้ฟ้องไว้ก่อนที่นายสุขยื่นฟ้องคดีดังกล่าว จึงขอให้เพิกถอนการยึดที่ดินแปลงพิพาท ศาลสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องให้แก่ นายสุขและนายไส นายไสยื่นคำแถลงว่ายอมรับข้อเท็จจริง ตามคำร้องของนายสามแต่นายไสกำลังจะยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาในคดีดังกล่าวต่อไป ส่วนนายสุขยื่นคำแถลงคัดค้านว่าคำพิพากษาในคดีระหว่างนายสามกับนายไสยังไม่ถึงที่สุด จึงไม่มีผลผูกพันนายสุขซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้ยกคำร้องของนายสาม

ดังนั้น ให้วินิจฉัยว่าศาลจะต้องเพิกถอนการยึดที่ดินแปลงพิพาทหรือไม่

ธงคำตอบ นายสามได้สิทธิในที่ดินแปลงพิพาทโดยผลแห่งคำพิพากษาย่อมอยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๐ นายสุขผู้เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะบังคับคดีให้กระทบกระทั่งถึงสิทธิดังกล่าวของนายสามซึ่งเป็นบุคคลภายนอกหาได้ไม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ แม้นายสามจะได้สิทธิดังกล่าวมาภายหลังการยึดทรัพย์ก็ตาม นายสามก็มีสิทธิที่จะจดทะเบียนการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงพิพาทก่อนนายสุขเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

ซึ่งเพียงแต่ยึดที่ดินแปลงพิพาทไว้เพื่อบังคับคดีเท่านั้นและสิทธิตามคำพิพากษา เช่นนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นคำพิพากษาอันถึงที่สุด แม้เป็นเพียงคำพิพากษาของ ศาลชั้นต้นก็เกิดสิทธิและมีผลผูกพันคู่ความนับแต่วันมีคำพิพากษาแล้ว ศาลจึง ต้องเพิกถอนการยึดที่ดินแปลงพิพาท (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๐/๒๕๑๒, ๒๙๖๑/๒๕๑๗)

ข้อ ๗. คำถาม โจทก์ฟ้องเรียกรถยนต์คืนจากจำเลย ในชั้นพิจารณา โจทก์ จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันว่า จำเลยยอมคืนรถยนต์ให้แก่โจทก์ หากคืนไม่ได้ยอมชำระราคาให้แก่โจทก์เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ศาล ได้มีคำพิพากษา ตามยอมพร้อมทั้งออกคำสั่งบังคับเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๑ ให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว ต่อมาวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ โจทก์ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีให้แก่โจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าโจทก์ขอให้บังคับคดีเกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษา จึงหมดสิทธิบังคับคดี ให้ยกคำขอ โจทก์อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งของศาลชั้นต้นว่า

(ก) สิทธิในการบังคับคดีของโจทก์เป็นกรณีการบังคับคดีตามคำพิพากษา ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ซึ่งจำเลยยอมคืนรถยนต์ให้แก่โจทก์ จึงไม่ จำต้องร้องขอให้บังคับคดีภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา

(ข) มูลหนี้ที่โจทก์ฟ้องเรียกรถยนต์คืนเป็นกรณีการใช้สิทธิติดตามเอา ทรัพย์สินซึ่งไม่มีกำหนดอายุความ โจทก์จึงมีสิทธิบังคับคดีโดยไม่จำเป็นต้องร้องขอ ให้บังคับคดีภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ บัญญัติ ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องร้องขอให้ศาลดำเนินการบังคับคดีภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา กรณีการบังคับคดีตามคำพิพากษตามสัญญา ประนีประนอมยอมความ ซึ่งจำเลยยอมคืนรถยนต์ให้โจทก์ ไม่มีบทกฎหมายใด บัญญัติให้มีการบังคับคดีเกินกว่า ๑๐ นับแต่วันมีคำพิพากษาได้ (คำพิพากษา ฎีกาที่ ๒๓๙๓/๒๕๓๖) และที่โจทก์ฟ้องเรียกรถยนต์คืนเป็นกรณีการใช้สิทธิ

ติดตามเอาทรัพย์สิน ซึ่งไม่มีกำหนดอายุความ แต่เมื่อศาลมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้จำเลยคืนทรัพย์สิน หรือใช้ราคาทรัพย์สินแล้ว การบังคับคดีก็ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๗๑ คือ โจทก์ต้องดำเนินการบังคับคดีภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๒/๒๕๓๖) อุทธรณ์ของโจทก์ตาม (ก) และ (ข) ฟังไม่ขึ้น

ข้อ ๘. คำถาม นายดำทำสัญญากู้เงินจากธนาคารรอยทรัพย์โดยมีข้อตกลงว่า “ผู้กู้ยอมให้ผู้ให้กู้หักบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของผู้กู้เพื่อชำระต้นเงินกู้และดอกเบี้ย ซึ่งถึงกำหนดชำระหรือถูกเรียกคืนโดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า” ต่อมานายดำผิดนัดไม่ชำระดอกเบี้ยและต้นเงินกู้ตามสัญญา ธนาคารรอยทรัพย์จึงหักเงินฝากในบัญชีออมทรัพย์ทั้งหมดของนายดำชำระหนี้เงินกู้แต่ไม่ครบถ้วน ธนาคารรอยทรัพย์ นำยอดหนี้ที่ยังค้างชำระมาฟ้องขอให้นายดำล้มละลาย ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายดำเด็ดขาด มีเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้หลายราย ข้อเท็จจริงได้ความว่าภายหลังที่มีการฟ้องขอให้นายดำล้มละลายได้เพียง ๑ เดือน นายดำนำเงินฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์ดังกล่าว ๑ ครั้งและหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายดำเด็ดขาด นายดำนำเงินเข้าฝากในบัญชีออมทรัพย์อีก ๑ ครั้ง ธนาคารรอยทรัพย์นำเงินในบัญชีออมทรัพย์ดังกล่าวไปหักชำระหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายหนึ่ง ของนายดำยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้เพิกถอนการชำระหนี้ดังกล่าว เพราะทำให้ธนาคารรอยทรัพย์ได้เปรียบแก่เจ้าหนี้อื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่า การที่ธนาคารรอยทรัพย์นำเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของนายดำไปหักชำระหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระเป็นการใช้สิทธิตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้ก่อนมีการฟ้องขอให้นายดำล้มละลาย ทั้งนี้ดังกล่าวสามารถหักกลบหนี้กันได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๒ จึงมีคำสั่งไม่เพิกถอนการชำระหนี้ดังกล่าว

ดังนี้ คำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ชอบหรือไม่

ธงคำตอบ คำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ชอบเพราะตาม ข้อตกลงในสัญญากู้เงินดังกล่าวหมายความว่าเมื่อต้นเงินกู้หรือดอกเบี้ยถึง กำหนดชำระเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของนายดำจะต้องมีอยู่ ธนาคาร รวยทรัพย์จึงจะหักเงินในบัญชีนั้นชำระหนี้เงินกู้หรือดอกเบี้ยค้างชำระได้ ส่วนจะ หักเงินนั้นชำระหนี้เมื่อใด เป็นสิทธิของธนาคารรวยทรัพย์ แต่ถ้าเงินในบัญชีเงิน ฝากธนาคารรวยทรัพย์ไม่มี หรือมีแต่ได้หักชำระหนี้ต้นเงินกู้หรือดอกเบี้ยที่ถึง กำหนดชำระหมดแล้ว การหักเงินชำระหนี้ภายหลังอีกย่อมไม่อาจกระทำได้ เพราะไม่มีเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่จะให้หัก ฉะนั้น การที่นายดำนำเงิน เข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายหลังที่ธนาคารรวยทรัพย์นำหนี้ที่คงเหลือมาฟ้อง ขอให้นายดำล้มละลายได้เพียง ๑ เดือน และธนาคารรวยทรัพย์นำเงินในบัญชี นั้นไปหักชำระหนี้ก็ย่อมมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการที่นายดำนำเงินนั้นไปชำระ หนี้ให้ธนาคารรวยทรัพย์โดยวิธีการข้างต้นทั้งที่ไม่มีเงินพอชำระหนี้ให้เจ้าหนี้อื่น การกระทำของนายดำจึงทำให้ธนาคารรวยทรัพย์ได้เปรียบแก่เจ้าหนี้อื่น ชอบที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะมีคำขอให้เพิกถอนการกระทำนั้นได้ตามพระราช บัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๑๕

ส่วนการที่นายดำนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์เพื่อชำระหนี้แก่ ธนาคารรวยทรัพย์หลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายดำเด็ดขาดย่อม เป็นการฝ่าฝืนต่อ บทบัญญัติมาตรา ๒๒ และ ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ จึงตกเป็นโมฆะไม่มีผลบังคับ เจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์มีอำนาจเพิกถอนการชำระหนี้นั้นได้และเมื่อการชำระหนี้ของนายดำจะต้อง ถูกเพิกถอนก็ไม่มีเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของนายดำที่ธนาคารรวยทรัพย์ จะนำมาหักกลบลบหนี้กับหนี้เงินกู้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๒ ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๐๐/๒๕๓๓)

ข้อ ๙. คำถาม คดีล้มละลายเรื่องหนึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทำความเห็นเสนอศาลให้นายเก่งซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายหนึ่งได้รับชำระหนี้เต็ม ตามจำนวนที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้นายเก่งได้รับชำระหนี้

เต็มจำนวนตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ต่อมาเมื่อคำสั่งศาลดังกล่าวถึงที่สุดแล้วลูกหนี้ ตรวจสอบว่าพยานหลักฐานที่นายเก่งนำมาแสดงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีพิรุณ น่าเชื่อว่าในที่นายเก่งยื่นคำขอรับชำระหนี้ไม่มีมูลหนี้ต่อกันจริง ลูกหนี้ประสงค์จะไม่ให้นายเก่งได้รับชำระหนี้ตามคำสั่งศาลดังกล่าวและมาปรึกษาท่าน

ดังนี้ ท่านจะให้คำแนะนำแก่ลูกหนี้ประการใด

ธงคำตอบ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๘ ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ยกคำขอรับชำระหนี้ หรือลดจำนวนหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้โดยหลงผิดได้ กรณีที่ลูกหนี้ตรวจสอบว่าพยานหลักฐานที่นายเก่งนำมาแสดงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีพิรุณน่าเชื่อว่าในที่นายเก่งยื่นคำขอรับชำระหนี้หนี้ไม่มีมูลหนี้ต่อกันจริงซึ่งเป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งให้นายเก่งได้รับชำระหนี้โดยหลงผิด ลูกหนี้จะต้องขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของนายเก่ง ตามมาตรา ๑๐๘ ดังกล่าว แม้คำสั่งศาลที่อนุญาตให้นายเก่งได้รับชำระหนี้หนี้ จะถึงที่สุดแล้วก็ตาม (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๒/๒๕๔๒) ข้าพเจ้าจะให้คำแนะนำดังกล่าวแก่ลูกหนี้

ข้อ ๑๐. คำถาม โจทก์ฟ้องนายโตและนายเล็กต่อศาลแขวงดุสิตว่า ร่วมกันยักยอก ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ ต่อมา ความปรากฏต่อศาลแขวงดุสิตว่าขณะกระทำความผิดนายเล็กเป็นเยาวชน ศาลแขวงดุสิตพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดจริง พิพากษาจำคุกคนละ ๓ ปี สำหรับนายเล็กซึ่งเป็นเยาวชนให้ใช้วิธีการสำหรับ เด็กและเยาวชนโดยรอการลงโทษจำคุกไว้มีกำหนด ๓ ปี

ดังนี้ให้วินิจฉัยว่า การที่ศาลแขวงดุสิตไม่โอนคดีของนายเล็กไป ศาลเยาวชนและครอบครัว และมีคำพิพากษารอการลงโทษจำคุกนายเล็กไว้ชอบหรือไม่

ธงคำตอบ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๙ ถ้าเด็กหรือเยาวชน กระทำความผิดอาญาร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชน ให้แยกฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนกับบุคคล ซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต่อมาความปรากฏแก่ศาลนั้นว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชนและถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจโอนคดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณายังศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจ แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรโอนคดีให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้

การที่ศาลแขวงดุสิตทราบว่านายเล็กเป็นเยาวชนแล้วยังพิจารณาและพิพากษาคดีต่อไป แสดงว่าศาลแขวงดุสิตไม่เห็นสมควรโอนคดี ศาลแขวงดุสิตจึงมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแก่นายเล็กซึ่งเป็นเยาวชนโดยรอกการลงโทษจำคุกได้ แม้ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่า ๒ ปี ตามมาตรา ๑๐๖ (๓) การที่ศาลแขวงดุสิตไม่โอนคดีไปศาลเยาวชนและครอบครัวและมีคำพิพากษารอกการลงโทษจำคุกนายเล็กจึงชอบแล้ว